

Okupacijska i zdravlje

Okupacijski profil

OSNOVE RADNE TERAPIJE, V.5 C. SANGSTER JOKIĆ

1. SEMESTAR, 2018/19

Što znamo o okupacijama?

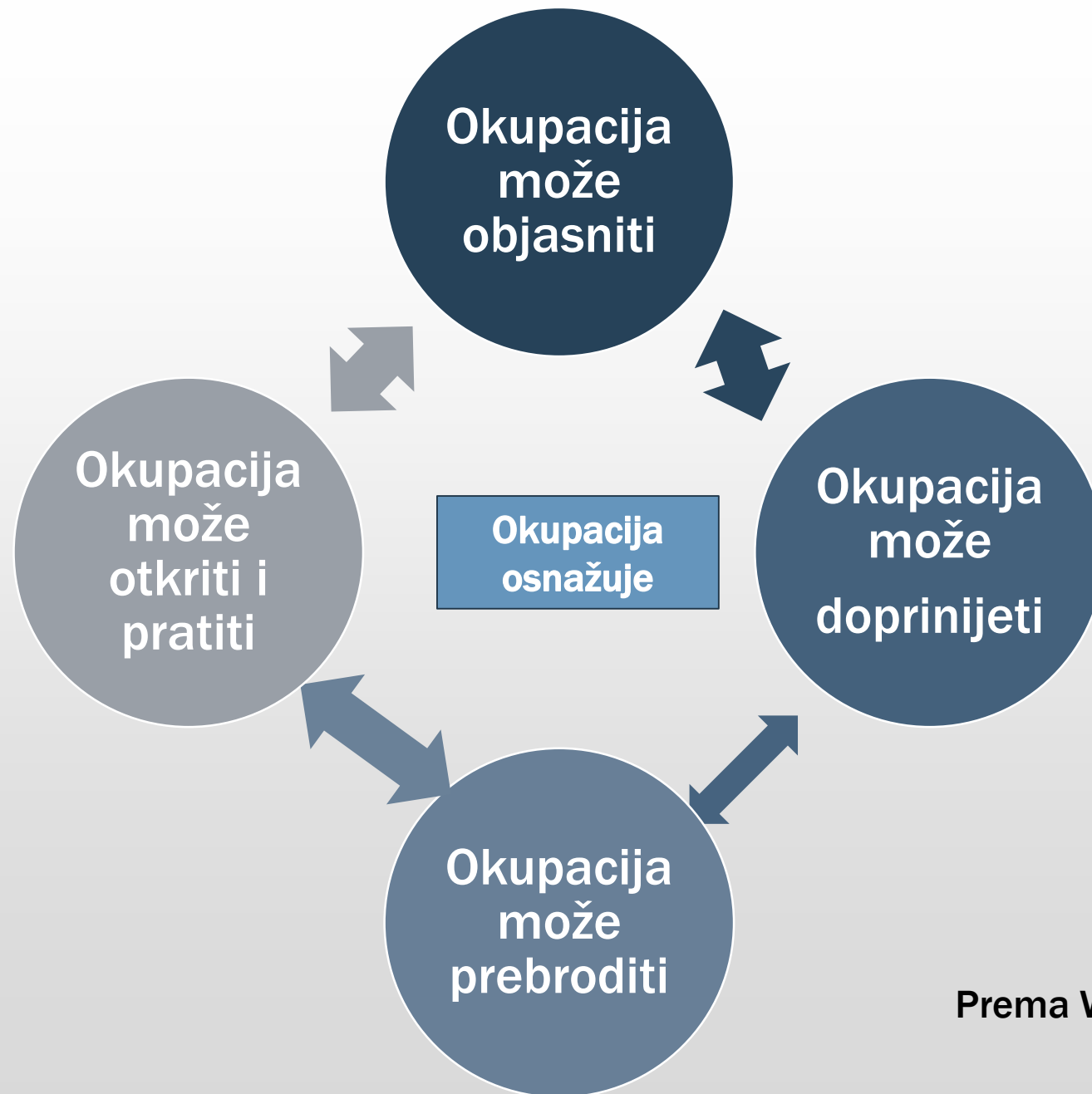
- **Okupacije:**
 - Daju smisao životu
 - Su izvor izbora i kontrole
 - Organiziraju ponašanje, vrijeme i prostor
 - Razvijaju se i mijenjaju tijekom života
 - Imaju terapijski učinak
 - Su važno mjerilo zdravlja i dobrobiti

Okupacija i zdravlje

- Čovjek je okupacijsko biće: sudjelovanje u svakodnevnim okupacijama je vitalan dio ljudske egzistencije i životnog iskustva
- Sudjelovanje u smislenim okupacijama ima važne pozitivne učinke na zdravlje i dobrobit:
 - Veće zadovoljstvo životom
 - Povezuje s drugima i zajednicom
 - Nalazi cilj i smisao
 - Osjećaj predvidljivosti, stabilnosti i ravnoteže
 - Psihološki, emocionalni i fizički razvoj

Kritička analiza istraživanja

- Prokomentirajte članak u Vašoj skupini.
- Kratko odgovorite na sljedeća pitanja:
 - Koji je bio cilj istraživanja?
 - Tko su bili sudionici?
 - Što su glavni rezultati?
 - Koju je ulogu imala okupacija u životima sudionika?
 - Na koji način istraživanje doprinosi radnoj terapiji?

Prema White i sur., 2013

Okupacijska participacija

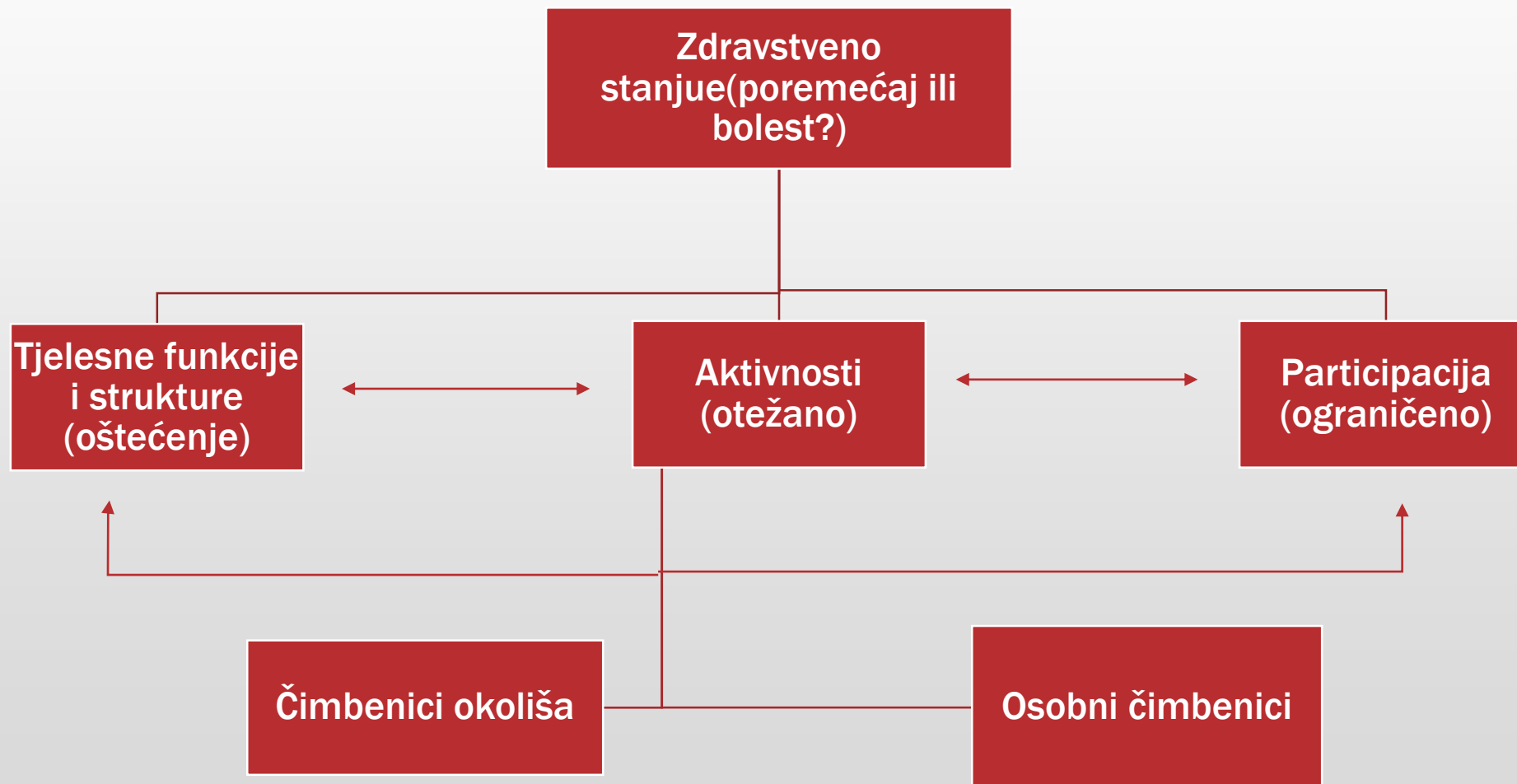
- Participacija: aktivno sudjelovati ili biti uključen; dijeliti s drugima
- Participacija je iskustvo traženja smisla u životu
- Podrazumijeva uključenost i donošenje odluka

(Law, 2002)

Osnovne osobine okupacijske participacije

- Zadovoljstvo i individualno određena ravnoteža u dnevnim okupacijama
- Ravnoteža između izazova aktivnosti i vještina
- Ciljevi moraju biti jasni
- Povratne informacije o izvedbi su brze i točne
- Osjećaj izbora i kontrole
- Podrška okoline
- Usredotočenost na zadatak i osjećaj kompetentnosti

ICF (MKF)

Što nam MKF govori o participaciji?

- Participacija je pod utjecajem osobe i okolinskih čimbenika
- Zdravlje (bolest) utječe na i pod utjecajem je:
 - Osobe
 - Okoline
 - Aktivnosti
- Invalidnost je oblikovana ne samo smanjenom funkcijom pojedinca, već i čimbenicima okoline koji utječu na sudjelovanje u aktivnostima

Okupacijski profil

Okupacijski identitet (Kielhofner, 2008)

- Sveukupni osjećaj:
 - Tko smo bili
 - Tko smo trenutno
 - Tko želimo postati kao okupacijsko biće
- Uključuje
 - Osjećaj sposobnosti i učinkovitosti za djelovanje
 - Ono što osoba nalazi zanimljivim i zadovoljavajućim za raditi
 - Tko je netko, definirano vlastitim ulogama i odnosima
 - Ono što se osjeća obveznim učiniti i što smatra važnim
 - Osjećaj poznatih rutina života
 - Percepcije vlastite okoline i onoga što ona podržava i očekuje

SREDSTVA samo određenja i OBRAZAC budućih akcija

Što je okupacijski profil?

- Informacije o klijentu koje nam osiguravaju razumijevanje o klijentovoj:
 - okupacijskoj prošlosti i iskustvima
 - obrascima dnevnog života
 - interesima, vrijednostima i potrebama.
- Obuhvaća:
 - okupacije klijenta
 - važne uloge
 - kontekst koji podržava i ograničava izvedbu svakodnevnih aktivnosti
 - subjektivni doživljaj klijenta o vlastitom funkcioniranju u svim aspektima življenja
 - njegove prioritete, potrebe i očekivanja

Okupacijski profil (AOTA, 2014)

- Osigurava razumijevanje klijentove perspektive i iskustava
- Sažima klijentovu okupacijsku povijest i iskustva, obrasce dnevnog života, interese, vrijednosti i potrebe
- Identificira prioritete i željene ishode koji vode do uključivanja u okupacije koje podupiru participaciju

Zašto okupacijski profil?

- Uključuje u Upute o vođenju RT dokumentacije (HKZR)
 - Koristi se za identificiranje klijentovih problema i briga o izvedbi okupacija i aktivnosti dnevnog života te kako bi se odredili prioriteti klijenta.
- Poboljšava kvalitetu RT usluge
- Ukazuje na jedinstvenu vrijednost RT (omogućuje okupaciju)
- Prepoznaje klijenta kao suradnika u RT postupku

Kako konstruiramo okupacijski profil?

- Intervju (COPM)
- Metode samoprocjene
 - Okupacijska samoprocjena (OSA)
 - Okupacijski upitnik (Occupational Questionnaire)
- Obrazac okupacijskog profila (AOTA)

Okupacijski profil

Moguće pitanje...

- Tko je klijent? (prednosti, sposobnosti, poteškoće, osobine ličnosti, obitelj, životna situacija)
- U kojim područjima okupacije je klijent uspješan, a koja mu predstavljaju izazove, poteškoće i rizike?
- Koje su trenutne brige vezane uz uključivanje i izvedbu okupacija i aktivnosti svakodnevnog života?
- Koja okruženja (fizička, socijalna, kulturalna) podržavaju ili sprečavaju sudjelovanje i izvedbu željenih okupacija?
- Koji su klientovi prioriteti i željeni ciljevi?

Izvršitelj klijenta	Razlog zbog kojeg klijent traži usluge i brige vezane za angažman u okupacijama	Zašto klijent traži RT usluge i što su klijentove trenutno brige oko angažmana u okupacijama i aktivnosti svakodnevnog života?	
	Okupacije u kojima je klijent uspješan (s. S5)	U kojim okupacijama se klijent osjeća uspješan, i koje barijere utječu na uspjeh?	
	Osobni interesi i vrijednosti (s. S7)	Što su vrijednosti i interesi klijenta?	
	Okupacijska povijest (životna iskustva)	Što je okupacijska povijest klijenta?	
	Obrasci izvedbe (rutine, uloge, navike i rituali)	Što su obrasci angažmana u okupacijama klijenta, i kako su se mijenjali tijekom vremena? Što su svakodnevne životnog uloge klijenta?	
	Koji aspekti klijentove okoline ili konteksta ga vide kao:		
		Podrške ok. angažmanu	Barijere ok. angažmana
Okoline	Fizički (s. S28) (npr. zgrade, namještaj, kućni ljubimci)		
	Socijalni (npr. suprug(a), prijatelji, negovatelji)		
Kontekst	Kulturalni (s. S28) (npr. običaji, uvjerenja)		
	Osobni (npr. dob, rod, SE status, razina obrazovanja)		
	Vremenski (s. S28) (npr. faza života, vrijeme, godina)		
	Virtualni (npr. chat, elektronski mail)		
Ciljevi	Prioriteti i željeni ciljni ishodi klijenta		

Izgradnja vlastitog okupacijskog identiteta

Korištenje mentalne mape, ilustrirajte vlastiti okupacijski identitet:

- U kojim okupacijama sudjelujete?
- S kim?
- Gdje?
- Koliko često? Koliko dugo?
- Kako uključenost u okupacije oblikuje Vaš identitet?

Napišite!

- Napišite kratki okupacijski profil o kolegi/ci.
- Uključite:
 - Osobne interese i vrijednosti
 - Okupacijsku povijest (životna iskustva)
 - Obrasce okupacijske izvedbe (rutine, uloge, navike)
 - Podrške/barijere okruženja
 - Prioritete i ciljane ishode

**Okupacijski profili trebaju biti predani na
sljedećoj vježbi!!!!**

Zašto radna terapija?

OSNOVE RADNE TERAPIJE, V.6

C. SANGSTER JOKIĆ

1. SEMESTAR, 2017/18

Okupacijski profili

- Što ste naučili o okupacijama?
- Što ste naučili o radnoj terapiji?
- Što ste naučili o sebi?

Što ako niste u mogućnosti sudjelovati u svakodnevnim okupacijama?

- Našim je klijentima onemogućena uključenost u svakodnevne okupacije zbog:
 - Bolesti
 - Onesposobljenja
 - Razvojnih stanja
 - Nezaposlenosti
 - Prepreka u socijalnoj ili fizičkoj okolini

Kada se pojave problemi...

- ***Okupacijska neravnoteža (disbalans):*** nedostatak ravnoteže u okupacijskoj participaciji
 - Fizička/mentalna/socijalna
 - Izabrana/obvezna
 - Stresna/odmarajuća
 - Raditi/bit
- ***Okupacijska disrupcija:*** kada se obrazac okupacijske uključenosti prekine (privremeno)

(Wilcock, 1998)

Okupacijsko otuđenje i deprivacija

- **Okupacijsko otuđenje (*alienacija*):** lišavanje okupacijskog izbora i raznolikosti zbog okolnosti izvan kontrole pojedinaca ili zajednica
- **Okupacijska deprivacija:** produljeno ograničenje sudjelovanja u potrebnim ili značajnim aktivnostima zbog okolnosti izvan kontrole pojedinca.
- Osoba ili grupa koja nije u mogućnosti sudjelovati u okupacijama koje ima društvenu, kulturalnu i osobni značaja:
 - Geografska izoliranost
 - Boravak u zatvoru
 - Društvena isključenost
 - Invaliditet

Law, 2002; Wilcock, 1998; Whiteford, 2000

Posljedice okupacijske deprivacije

- Smanjen osjećaj izbora, kontrole i ravnoteže
- Smanjene prilike za fizički, kognitivni, socijalni i emocionalni razvoj
- Društvena izolacija
- Smanjen osjećaj kompetentnosti, zadovoljstva, svrhe i smisla
- Gubitak prethodnih uloga ili identiteta

- Smanjen osjećaj zdravlja i dobrobiti

CircusAid

<https://www.youtube.com/watch?v=u6aXjz3dlvw>

circusaid.com

Zašto RT?

Zadatak

Razmislite o ljudima koje ste čuli na video snimci:

- Koje okupacije su im bile važne?
- Koje su izazove iskusili tijekom izvedbe okupacija?
- Što je RT učinila za njih?

Zašto je to važno?

Rasprava u manjim skupinama

Koristeći materijale koje ste dobili, raspravite u skupini sljedeća pitanja:

- **Tko je klijent?**
- **Koji su klijentovi ciljevi?**
- **Koji izazovi postoje u ispunjavanju ciljeva?**
- **Što su klijent i RT učinili?**
- **Kakav je bio ishod?**

Svaka će pojedina skupina kratko predstaviti svoj slučaj!!!!

Pitanja za rasprava

ŠTO?

S ČIME?

GDJE?

ZAŠTO?

Zadatak

- Koristeći Vaše znanje o RT i okupacijama, pripremite materijale usmjerene promociji radne terapije u Hrvatskoj.
- CILJ: Proširiti svijest o RT i obrazovati širu javnost o svrsi i koristi radne terapije.

BUDITE KREATIVNI!

IZVORI

www.caot.ca

www.aota.org

www.wfot.org

www.hurt.hr

Literatura

Law, M. (2002). Participation in the occupations of everyday life, 2002 Distinguished Scholar Lecture. American Journal of Occupational Therapy, 56, 640-649.

Kielhofner, G. (2008). Model of Human Occupation: Theory and Application.

Wilcock, A. (1998). An Occupational Perspective of Health.

Osoba kao okupacijsko biće: Okupacijska pravda

OSNOVE RADNE TERAPIJE, V.8 C. SANGSTER JOKIĆ

1. SEMESTAR, 2017/18

Prezentacija RT promocije!

Osoba kao okupacijsko biće: Što znamo do sada?

- Okupacija je osnovna ljudska potreba i odrednica zdravlja
- Okupacijskim djelovanjem dolazimo do smisla, svrhe i zadovoljstva u našim životima
- Okupacija je jedinstvena svakom pojedincu i pod utjecajem je mnogih kulturalnih faktora
- Okupacijska deprivacija negativno utječe na zdravlje i dobrobit

Što znamo o radnoj terapiji?

Radna terapija je:

- **USMJERENA** na omogućavanje sudjelovanja u dnevnim okupacijama
- **PROMOVIRA** zdravlje i dobrobit kroz sudjelovanje u okupacijama
- **KLIJENTU** USMJERENA – suradnički rad s pojedincima i grupama

Klijentu usmjeren pristup (eng. Client centred approach)

- Određuje ga suradni terapijski odnos
- U središtu se nalazi ***klijent ili korisnik*** usluga radne terapije:
 - Pojedinaac koji može imati okupacijske probleme izazvane medicinskim stanjima, tranzicijskim poteškoćama ili okolinskim preprekama
 - Organizacija koja utječe na okupacijsku izvedbu pojedine skupine ili populacije
 - Ravnopravan partner (suradnik) u terapijskom odnosu
 - Korisnik usluga radne terapije
- Usklađivanje s doživljajima, iskustvom, jezikom i kontekstom klijenta i njegovog životnog stila

Proces olakšavanja, vođenja, treniranja, učenja, slušanja, poticanja ili drugih oblika suradnje s ljudima, tako da pojedinci, skupine, ili organizacije imaju sredstva i prilike sudjelovati u utjecanju na vlastite živote.

(CAOT, 1997)

Okupacijska pravda (Wilcock, 1998)

- Kao odgovor na okupacijsko onemogućivanje, deprivaciju i alijenaciju, uloga RT je poticati okupacijsku pravdu

Ujednačene prilike koje omogućuju ljudima da ostvare svoj potencijal i iskuse dobrobit.

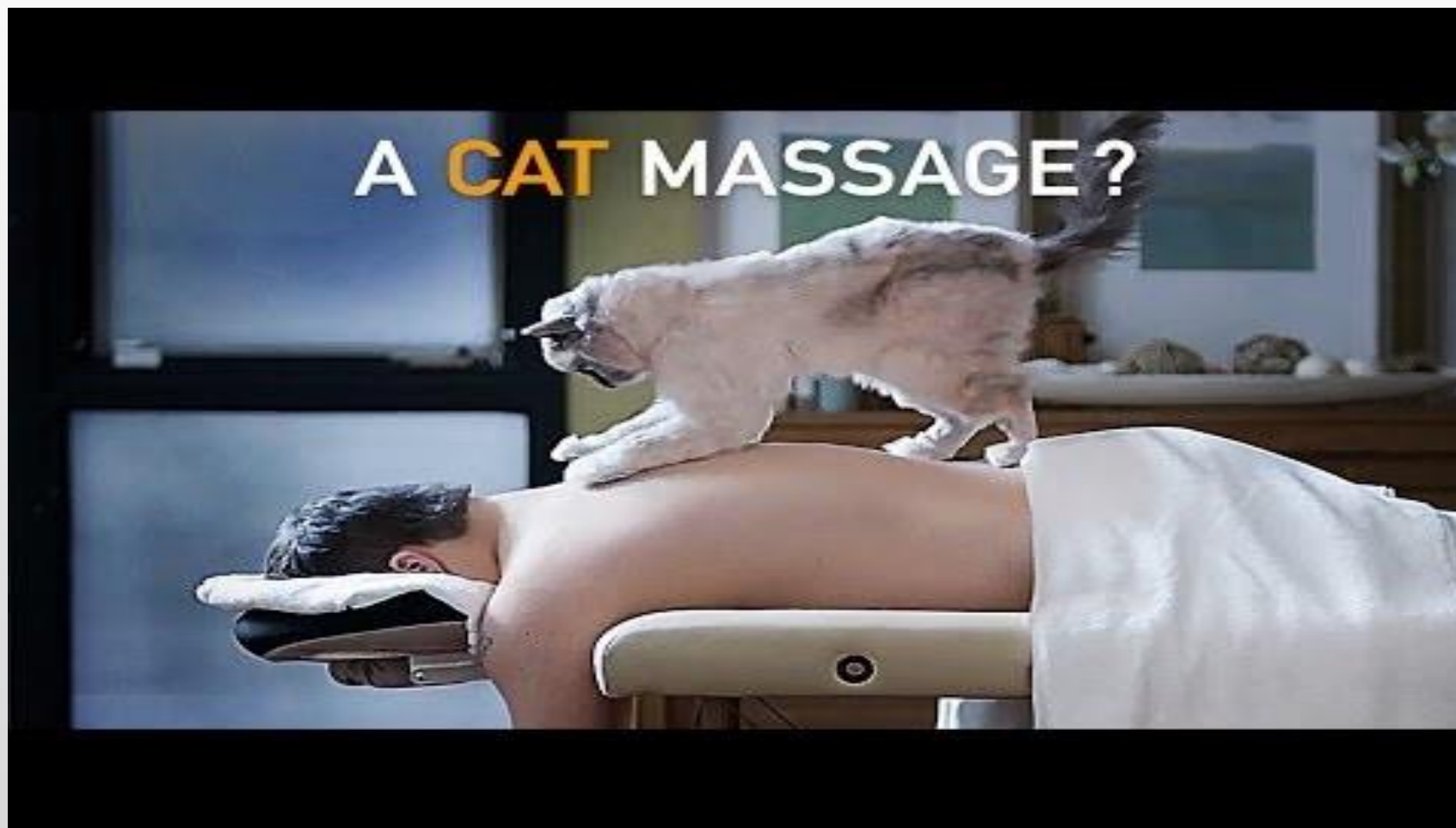

Okupacijska pravda

- Pretpostavka: sudjelovanje u smislenim i željenim okupacijama je pravo pojedinca
- ***Okupacijska nepravda:***
 - Kada je nečije pravo da sudjeluje u smislenim i željenim okupacijama prekršeno
 - Kada se nametnute neželjene okupacije

Okupacijska (ne)pravda

Okupacijska (ne)pravda

Zagovaranje okupacijske pravde

- Kako bismo osigurali da su pojedincima/skupinama dane jednake prilike za sudjelovanje u smislenim okupacijama:
 - Zagovaramo društvene i ekonomske promjene
 - Povećavamo individualnu svijest te svijest zajednice i politike
 - Povećavamo sredstva i jednake prilike (škole, prijevoz, vlast...)

Zadatak

- U manjim skupinama, pripremite argumentaciju u ime klijenta koji se suočava s okupacijskom nepravdom.
 - Zašto je važno za Vašeg klijenta sudjelovati u željenim okupacijama?
 - Koje su prepreke sudjelovanju?
 - Koje je mjere potrebno učiniti kako bi se omogućilo sudjelovanje?